

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 2. De gemitu & desideriiis Prophetarum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Etiam quod fecisti cum Abraham & Patribus nostris. Propter misericordiam inopum, & gentium pauperum, nunc tandem exurge. Eternum alibi: *Ostende nobis misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis.* Eternum. *Quis regis Israel, intende qui deducit velut ovem Ioseph. Qui sedes super Cherubim, manifesta coram Ephraim, Benjamin, & Manasse. Excita potentiam tuam, & veni, ut salvos facias nos.* quasi dicat: O Messia, qui ab initio populum Israel, populumque Ioseph, à Ioseph in Aegypto receperum, quasi pastor vocem regis, & educis per desertum, ut in terram promissam introducas: nunc etiam tanquam verus Pastor veni, & educ genus humanum de tenebris peccatorum, & captivitate demonum; solus id potes, nemo praeter te. O tu, qui sedes super duo Cherubim in caelo, qui etiam sedes super duo Cherubim super arcam, in figura incarnationis futurae, nunc veni, ut sedas super duo Cherubim animae & corporis in eadem humanitate, item ut sedas super duo Testamenta novum & vetus, & sedas super duos populos ad fidem convertendos, ex Iudeis & gentibus. Veni ergo, & sicut olim tres illas Tribus praecedebat Arca in deserto, Ephraim, Benjamin & Manasse, ita te manifestam recte le populo Christiano, illumque praecede & dirige, per Ephraim significatum, qui interpretatur *Augmentum*, per Benjamin qui interpretatur *Filius dexterae*, per Manasse, qui interpretatur *oblivio*. Hic est enim populus, qui per te geri debet, & dilatari per totum orbem. Hic est populus, quem generare & regenerare debes, ut sit filius dexterae tuae, aeternorum bonorum tuorum haeres. Hic est populus, qui debet oblivisci antiqui Patris sui Saranae; antiquae Matris suae Gentilitatis, antiquaeque infidelitatis & idololatriae, ut tibi vero cultu adhaerescat. Hic est populus, cuius per tot saecula oblitus esse videris, nunc ergo memor esto illius, ostende faciem tuam, ut salvus tandem fiat. Denique sic Deum alloquitur: *Ubi sunt misericordiae tuae antiquae, Domine, memor esto opprobrii servorum tuorum, quod edimus in sinu meo multarum gentium, quod exprobrauerunt inimici tui, Domine, quod exprobrauerunt commutationem Christi tui.* Quasi dicat: O Pater aeternae, ubi sunt misericordiae, quas antiquis Patribus promissisti, de Filio tuo Christo mittendo, Eheu! Tam diu differis, ut jam malis fracti animi, spem illam abiicere videantur. Imò inimici nostri & gentes infideles, dum vident nos in tot malis contabescere, exprobrant nobis inanes esse promissiones, inanem expectationem nostram, teque sententiam mutasse de mittendo nobis Messia & Christo. Sic habent Hebraei. Exprobrant nobis commutationem Christi tui, hoc est, dilationem, tarditatem, itineraeque vocant ad gradum, vel loriipedem, & claudum. Dicunt enim habere crura fracta, calces lasas, pedes enervatos, ut qui nondum venerit, aut venire possit. Memor esto Domine, huius opprobrii

in te redundantis & in servos tuos, quod in sinu & corde continere & portare cogor, aegre tamen valeo concoquere, quia in tuam redundat offensam, promissionisque tuae elevat & evaeuat veritatem. Non ergo spem servorum tuorum ita diu affligas; sed quanto citius illum mitte, qui nostris debet medelam afferre malis, & ab hostium vindicatioe oprobriis. Sic urget sepe pius Rex, importunis desideris, adventum Christi, cuiusque accelerationem. Idem illius gementes voces saepe Ecclesia tempore Adventus reperit, ut illis nostras, ardoris pii & amoris in Christum iudices, conjugamus & excitetur ad eius Adventum, pia consideratione commemorandum.

LECTIO II.

De gemitu & desiderio Prophetarum.

Cum explicuerimus desideria Regum in Christum reudentia, explicemus modò desideria aliquot Prophetarum. Quamvis enim illi Reges etiam Prophetae fuerint, & hi Prophetae etiam Reges dici possint (quia viri excelli animo suo & passioibus imperantes, ut explicat Ven. Beda in c. 10. Luc.) tamen non sine causa Dominus utrosque exprimit & distinguit.

Primo itaque loco inter hos Prophetas recenscamus Moysen, qui ardentissimi desiderii Incarnationis Filii Dei significationem dedit, cum Domino pro liberatione populi sui ipsum mittere desideranti, respondit: *Obsecro, Domine, mitte quem missurus es.* Quasi dicat: Quid est, Domine, quod de me mittendo ad tanti negotii executionem meditaris, cum in idoneus sim, & tanto impar munerum? Cum non solum imbellis & impotens sim, sed etiam sermone tardus, ineloquens, & imperitus? Cui denique sciam, te alium debere mittere, cuius idem nomen est, *Missus*? Eja, Domine, illum, obsecro, tantopere desideratum, & Patribus nostris promissum, mitte, me autem in idoneum cum mittere. Postmodum eum Filium suum jam tanquam populi sui Ducem, sed invisibilem mitteret Deus, & sub nomine Angeli, sive Legati, qui praecederet castra promitteret, illius videndi desiderio accessus est Moyses, urgetque instantissime: *Si invenieris gratiam in oculis tuis, ostende mihi faciem tuam.* Cuiusque in foramine petrae, iubeante Domino, se collocaisset, & transeuntis conspiceret posteriora, seu quosdam quasi humeros, symbolum humanitatis, quam assumpsurus erat, coactus est inclamare: *Dominator, Domine Deus, misericors & clemens, patiens & multa miserationum, ac verax, qui custodis misericordiam in millia.* Porro tunc Moyse praesignatam fuisse & promissam visionem humanitatis in transfiguratione, tradunt SS PP. Nempe humanitas inferior & posterior pars Christi est, Divinitas autem superior & prior, quasi facies. Negatur ergo

Desiderium Moysi.

Exod. 3.

Humilitas eius Christi. Hi Moysi praesignata.

Exod. 34.

Aug. 1. de Trin. co. 17. & alii.

Num. 2.

Psal. 88.

side in Da.

ei visio divinitatis: aliqua conceditur visio & agnatio humanitatis, ac gloria eius; necdum tamen plena & perfecta, sed in monte Thabor perficienda. Nam gloria ibi ostendenda specimen tantum aliquod exhibetur: ut ardentis Moysis desiderio satisfiat, videndi eum qui mittendus erat Dux Israel, & cuius jam facies, id est, Divinitas præcedebat castra Israel. Vnde, cum Moyses diceret: *Stetit non ipse præcedas, & ne educa nos de loco isto*: Dicit illi ei: *Facies mea præcedet te, & requiem habo tibi*. Itaque absque dubio Moyses, Prophetarum maximus, Incarnationis divinæ mysterium agnovit & aliquam percepit non solum notitiam, sed & gloriam illius, de quo Ioannes: *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratia & veritate*. Ideo in vocem exultationis, admirationis, jubilationis erumpit, in clamans: *Dominator Domine &c.* Hic si desiderii sui ex parte solum imperio, tantam ei parit lætitiā: quanto percipiet maiorem, dum in monte Thabor, & in limbo, non solum tergum, sed & videbit tantopere desideratam Salvatoris faciem? Dicamus porro & nos cum Moyle, ex Salvatoris ardenti desiderio hoc sacro tempore: *Obsecro, Domine, mitte quem missurus es*. Ostende nobis Domine faciem tuam desiderabilem, non in monte Horeb, faciem Dei terribilem, sed in valle lachrymarum, in Bethleem, faciem Dei amabilem, Dei parvuli, Dei lachrymans, Dei vagientis, Dei lactentis: ut illam contemplantur, toto cordis gemitu in clamare valeamus: *Dominator Domine Deus, misericors & clemens, patiens & multa miserationis, ac verax, qui cæsis misericordiam tuam in millia: qui austeri iniquitatem & scelera atque peccata, nullusque apud te per se est innocens*. Humiliatio enim ista, lachrymarum, vagitus, lactatio Dei infantis, omnibus in clamant tuam Deus, misericordiam & miserationes tuam clementiam & patientiam, tuam veritatem & fidelitatem in promissis, tuam benevolentiam & amorem in illa. Omnibusque insistant, quod sis Deus auferens iniquitates & scelera: quod sis Agnus tollens mundi peccata: quod omnibus per innocentem infantiam tuam redde re velis innocentiam, & dimittere reatum omnem ac delicta.

Desiderii
Isaia.

Isaia 8.

Secundo loco connumeremus Isaiam Prophetam, qui clara spiritus prænotione: Christi venturi mysteria est contemplantus. Vnde quasi illius intellexerit conceptui & partui, sic ait: *Dixit ad me Dominus: Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stylo hominum. Velociter spolia detrahe, cito prædare. Et addidit mihi testes fideles: Viriam sacerdotem & Zachariam filium Barachias: & accessi ad Prophetissam, & concepit, & peperit filium. Et dixit Dominus ad me: Voca nomen eius. Accelera spolia detrahere, festina prædare. Quia antequam cinis puer vocare patrem suum & Matrem suam, auferetur fortitudo Danaei & spolia Samaria. Maria est Prophetissa illa, ad quam proximè per spiritus prænotionem*

accessit Isaias, & in visione ostensa est ei ope divina concipiens, parientemque filium suum immanitatem, Nobiscum Deum. Sed & dicitur ei: *Voca, sive prædic vocandum hoc mystico nomine, Accelera spolia detrahere*; futurus enim est talis, ut iure hoc nomine vocari possit. Quia antequam naturali modo possit dicere, Pater mi, Mater mea incipit prædare, & Sarana prædam ac spolia eripere. Quod fecit, dum ex infidelitate Reges tres eduxit, dum millia infantium demon eripuit, dum idola infans confregit. Prævidit ergo Isaias illud idem quod olim Iacob, de Christo ex tribu Iudæ nascituro prænuuncians: *Catusus Leonu Iudæ, ad prædam filii mei ascendisti*. Ad montana Iudææ descendisti, ubi Ioannes adhuc in utero ob peccatum originale satanae subiectus; præda tibi fiet per sanctificationem. Ad Ægyptum etiam contendisti per montes & colles, ut prædam ibidem invenires, sanctificans loca illa, in quibus postea tot Religiosorum millia tuæ de devocuntur servituti. Ad Calvariam montem, & in Crucem ascensum parasti, ut ibi prædam & spolia inferno eriperes. Hæc prævidebat Iacob; prævidebat & Isaias, & designabantur illa omnia nominis huius impositione arcanam. Quævis porro desiderii & gemitibus huius divini infantis ortum efflagitant Isaias, factis manifestant illæ ipsius voces ab Ecclesia locis repetite: *Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum, aperiat terra & germinet Salvatorem*. Advocat cælum, terram, nubes, & velut invit ad cooperandum huic mysterio, adeo expecto, & toti Orbi profuturo; ut divinitate cælo & nubibus instar toris defluente, focundetur Virginis uterus, & terra virginea germinet fructum suum, quem omnes creaturæ, quodam modo etiam illum parturientes, expectabant. Iterum alibi hæc de desideria animi sui expandens, exclamat: *Emitte, Domine, Agnum Dominatorem terra, de petra deserti ad montem, filia Sion. Tandemque sic ingemiscit: Vtinam dirumpes cælos, & descenderes, & facie tua montes defuerent, sicut exusto ignis tabescerent, & a quæ arderent igni, ut notum fieret nomen tuum inimicis tuis, & facie tua gentes turbarentur*. Quasi dicat: Vtinam jam de cælis carne indutus venias, ut præsentia tua ignis amoris exardescat, quo & homines superbi velut montes dissident, humiliarentur, & tibi cederent: Segnes autem & molles sicut aquæ ardeat & fervescere inciperent: Gentisque omnes ad poenitentiam commoverentur, ut nomen tuum, quod modo in sola Iudæa notum est, innoveret etiam gentibus inimicis tuis. O quam vehementem, quam ardens desiderium & votum Propheta! Væ nobis, quia cum jam illud desiderium illius adimpletum sit, ut cælos velut dirumpens, & omnes obices discendens nostri causa adveniret cum amoris ardentissimo igne; nostra interim corda montibus & rupibus permanent duriora, aquisque frigidiora. Nec immensâ hæc amoris

Gen. 49.

Luc. 1.

Matth. 2.

Isaia 45.

Isaia 16.

Isaia 46.

Amma

flamma liquefuit, nec ardent; immo Deo usque ad carnis assumptionem & crucem humilitate, cedere adhuc reuertunt. O insensibilia, o superba & reproba corda!

Desiderium Jeremia.

Jerem. 31.

Tertio loco prodeat Propheta Hieremias, qui quantum mysterii Incarnationis notitiam habuerit, satis manifestat cap. 31. ubi inter cetera pronunciat: *Novum creavi Dominus super terram: Fœmina circumdabit Virum.* Nempè certitudinem illius mysterii, in divina prædestinatione & præordinatione præparati, cognoscens quasi de præterito loquitur: *Novum creavi Dominus super terram.* Quod verò lumine Prophetico intuebatur eum desiderio & affectu, etiam in effectu exhibendum proclamans, de futuro subiungit: *Fœmina circumdabit Virum.* Quia est hæc fœmina, potens utero suo claudere virum? Aut quomodo potest vir utero circumdari? Non enim dicit parvulum, aut infantem, sed virum. Ergo res nova & inaudita proponitur. Nempè Christus vir ille, qui licet statum & ætate infans, tamen à primo conceptionis instanti vir est perfectus sapientia, ratione, gratia. O Virum desiderabilem! O Fœminam admirabilem & amabilem! O novitatem inauditam! Vter circumdatus Vir novus, Homo-Deus, ex nova Matre Virginis novo modo siue viro, nova generatione procreatus. O verè virum novum, qui in novo orbe, novam legem, novum fœdus, Sacramenta nova dabit, & postea novos celos & terram. O quanta desideria in corde Hier. Proph. ut hunc videret personam, postea, venientem, quem tunc videbat imaginariam, & Propheticâ visione, matris uterum fœcundantem!

Desiderium Abacuc.

Abacuc.

Abacuc.

Quarto loco constituamus Prophetam Abacuc qui urgentissimis desideriis & vocibus Christi adventum efflagitavit: *Vigila quia clamabo & non exaudies: vociferabor quasi vim patiens & non salventibus. Quare ostendisti mihi videre iniquitatem & labor?* Lacerata est. *L. 23. prævaleat impius adversus iustum.* Quasi dicat: Regnat ubique Dei oblivio, & profunda iniquitas ac impietas: ego verò clamo ad te, ut mittas eum qui debet salvare, oppressosque eripere, & iniquitatem finem dare. Sed respondet ei Dominus: *Scribe visum, & explana eum super tabulas, ut pereurus qui legitur.* Quasi dicat: Visionem quam tibi ostendo, scribe apertis literis, ut non immotetur qui legitur. Quid verò jubetur scribere: *Illud nempè: Si moram feceris, expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit.* Ac postea Adventum Christi prioribus istis verbis promissum obtutu propiciens Prophetico, canticum istud voce sonora deprimit: *Domine audivi auditionem tuam, & timui.* Domine opus tuum, in medio annorum circumspecta illud in medio annorum notum facies, cum iratus fueris, misericordia recordabor. Quod ex lectione 70. Interpretum sic aliqui Partes vertunt. Domine consideravi opera tua & exprobrai, in medio duorum animalium cognosceris: quando scilicet in medio duorum animalium jacebis in prælepio, ful-

gebis in celo. Hoc enim Incarnationis & Nativitatis mysterium Abacuc cognovisse, & in illius consideratione in admirationem raptum grandem lætitiâ concepsisse, manifestat quod in fine decaat: *Ego in Domino gaudebo, & exultabo in Domino meo.* Attende ergo voces, attende gaudium, attende desiderium suspirantis Prophetæ; sic & in iplo agnosces vocem rursus resonantem in terra nostra.

Postremò postet & his annumerari Michæas, acertillimè de Christi Nativitate vaticinatus: ex cuius solius testimonio Reges ejus ortum in Bethlechem futurum à Scribis & Legis Doctoribus didicerunt. Item & Aggeus apud quem scriptum est: *Abhuc unum modicum, & ego commovebo caelum & terram, mare, & aridam, & commovebo omnes gentes, & veniet desideratus cunctis gentibus.* Sed claudat agmen Prophetarum Daniel, in quo omnia aliorum desideria cum fervore renovata fiere, unde & Vir desideriorum appellatur. Propterea ergo apparuit, Gabriel Angelus, eum instruens de tempore Adventus Christi, tanquam infantie ejus mittere futurus. Unde ait: *Ab exordio precum tuarum egressus est sermo, ego autem veni ut indicarem tibi, quia Vir desideriorum es. Septuaginta hebdomades abbreviata sunt super populum tuum, & super urbem sanctam tuam, ut consummeretur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur justitia semper na, & implentur visio & prophetia, & ungetur Sanctus Sanctorum.* Orabat nempè Daniel, ferventissimis precibus ac desideriis in juvenis, facco & cinere, non solum pro captivitate Babylonica liberatione: sed & pro abolendis populi peccatis, quod per Christum fieri debere penoverat, Dicit ergo ei Angelus: *Quia vir desideriorum es desiderio gloria Dei, desiderio salutis hominum, desiderio liberationis populi summe flagrans, metens audire Dei eâ de re decretum & secretum. Recce septuaginta hebdomades abbreviata sunt, annorum scilicet hebdomades, quæ conficiunt 490. annos, definita sunt à Deo: & cum potuisset plures statinere, propter tua & aliorum suspiria prævisa, hoc breve tempus constituit. Et tunc per Christum peccatum delebitur, satisfactio perfecta, quia ipse erit justitias, redemptio & sanctificatio vestra, & ungetur ipse Sanctus Sanctorum.*

Desiderium Michæe Aggei Daniels. Marc. 2. Agg. 2.

Dani. 9.

LECTIO III.

De gemitu & desiderio B. M. Virginis.

EX jam dictis satis constare existimo, nullo tempore defuisse aliquos gementes, è quibus vox rursus constaretur, cetera nostra in caelum usque se tollens. Propter illos etiam istud vericare possumus: *Ficus prætulit grosses suos, vinea stantes eduxerunt odorem suum.* Hi enim erant grossi, hoc est, primi fructus, quos produxit ficus à Deo planta-

Cam. 2.